

Sygn. akt VIII U 222/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 kwietnia 2014 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Grażyna Łazowska
Protokolant:	Korneliusz Jakimowicz

po rozpoznaniu w dniu 2 kwietnia 2014 r. w Gliwicach

sprawy G. W.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania G. W.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C.

z dnia 30 grudnia 2013 r. **nr** (...)

oddala odwołanie.

(-) SSO Grażyna Łazowska

Sygn. akt VIIIU 222/14

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 30.12.2013r., Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C. na podstawie art. 184 ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz.U. z 2004r., Nr 39, poz. 353 ze zmianami) oraz Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. z 1983r., Nr 8, poz. 43 ze zm.) odmówił ubezpieczonej G. W. przyznania prawa do wcześniejszej emerytury, ponieważ na dzień 1.01.1999r. nie udowodniła 15 lat pracy w warunkach szczególnych. Na dzień 1.01.1999r. ubezpieczona legitymuje się okresem składkowym i nieskładkowym wynoszącym 21 lat i 7 dni.

W odwołaniu od w/w decyzji, ubezpieczona wniosła o przyznanie prawa do spornego świadczenia podnosząc, że wyrokiem tut. Sądu z dnia 19.01.2010r. ustalono, że posiada ponad 15-letni staż pracy w warunkach szkodliwych.

Organ rentowy wniosł o oddalenie odwołania, podtrzymując dotychczasowe stanowisko w sprawie i wskazując, że stanowisko referenta ekspedycji, ekspedytora i specjalisty ekspedycji w dziale przeróbki mechanicznej węgla nie

zostały wymienione w wykazie A dziale I poz. 5 załącznika do Zarządzenia nr 17 Ministra Górnictwa i Energetyki z dnia 12.08.1983 r., na które powołuje się pracodawca skarżący.

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

Ubezpieczona urodzona (...) była i nadal jest zatrudniona w (...) Spółce Akcyjnej w K. Oddział Kopalnia (...) w R. na następujących stanowiskach:

- od dnia 2.07.1980r. do dnia 30.11.1981r. jako referent ekspedycji w dziale przeróbki mechanicznej węgla,
- od dnia 1.12.1981r. do dnia 30.11.1982r. jako ekspedytor w dziale przeróbki mechanicznej węgla,
- od dnia 1.12.1982r. do dnia 31.10.2001r. jako specjalista ekspedycji w dziale przeróbki mechanicznej węgla,

Do dnia 1.02.2007r. dział ekspedycji podlegał Głównemu Inżynierowi P. Mechanicznej (...) i znajdował się w strukturach działu przeróbki mechanicznej węgla.

Do podstawowych obowiązków referenta ekspedycji, ekspedytora, specjalisty ekspedycji, starszego inspektora ekspedycji oraz kierownika zmiany należały czynności takie jak: nadawanie przesyłki z węglem do przewozu zgodnie z dyspozycją dzienną, odnotowywanie wagonów załadunkowych w książce ekspedytora, sukcesywne zdawanie list przewozowych Ekspedycji Kolejowej, utrzymywanie stałego kontaktu z pracownikami oddziału kolejowego, wagowymi, współpraca z działem kontroli jakości węgla, prowadzenie książki tonażowej, sprawdzanie zgodności zamówienia pod względem oferty produkcyjnej kopalni, otwieranie zleceń poprzez nadanie numeru zlecenia, klasyfikatorów, sprawdzenie w centralnym rejestrze zamówień, uzgadnianie przedpłat na węgiel, nadawanie kodów, rozliczania wysyłek w zakresie faktur zaliczkowych oraz terminu realizacji wysyłki, planowanie zamówienia taboru pod względem ilości i rodzaju wagonów, awizacja odbioru węgla w punktach odbioru węgla (...), ustalanie z odpowiednimi służbami kolejowymi wysyłek oraz nadzór nad ich realizacją w oparciu o harmonogramy wysyłkowe i uzgodnienia z klientem, przygotowywanie dokumentacji związanej z wysyłką węgla, codzienna współpraca z przewoźnikami węgla w zakresie terminowego podstawiania wagonów oraz zgodności z rodzajem zamawianych wagonów, zamawianie próżnych węglarek w (...) oraz nadzór nad ich podstawieniem pod wcześniej ustalone punkty załadunkowe, rejestrowanie w systemie przybyłych na kopalnię wagonów, bieżąca kontrola prawidłowości stosowanych przez przewoźników opłat i taryf oraz kontrola faktur za świadczone usługi, tworzenie raportów dziennych i okresowych, stała współpraca z dozorem przeróbki mechanicznej węgla i wydawanie poleceń służbowych podległym pracownikom oraz rozliczenie ich wykonywanych zadań zleconych, nadzór nad drobnicową sprzedażą węgla, wagową sprzedażą węgla przeprowadzanie kontrolnych ważeń oraz zgodności ładowanych sortymentów, prowadzenie i kompletowanie dokumentów oraz ich archiwizacja, przygotowywanie dokumentów dla urzędów kontrolujących, przyjmowanie zgłoszeń wagowych dotyczących awarii automatyki załadunkowej, i podejmowanie dalszych działań w celu usuwania postojów, kontrola przestrzegania instrukcji sprzedaży węgla na wagach, obserwacja przebiegu procesu sprzedaży węgla na wagach drobnicowych, wystawianie faktur korygujących dotyczących rozliczeń wtórnych, reklamacji oraz rozliczanie reklamacji ilościowych.

Ubezpieczona wykonywała pracę zarówno w biurze, jak i w terenie przy wagach i wagonach, nadzorując pracowników wagowych i wagonowych. Praca biurowa zajmowała jej średnio połowę czasu pracy i była wykonywana w budynku posadowionym obok przeróbki mechanicznej węgla.

W lipcu 2007r. pracodawca wystawił ubezpieczonej świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach, w którym wskazał, że w okresie od 2.07.1980r. do nadal wykonuje prace bezpośrednio przy przeróbce mechanicznej węgla na stanowiskach: referent ekspedycji, ekspedytor, specjalista ekspedycji; wymienionym w wykazie A dziale XIV poz 24 stanowiącym załącznik nr 1 do zarządzenia nr 17 Ministra Górnictwa i Energetyki z dnia 12.08.1983r.

Decyzją z dnia 22.08.2007r. organ rentowy odmówił ubezpieczonej prawa do emerytury w obniżonym wieku.

Zaświadczeniem z dnia 9.10.2008r. pracodawca ubezpieczonej anulował świadectwo pracy w warunkach szczególnych z lipca 2007r. i wystawił jej w dniach 6.05. i 1.10.2008r. nowe świadectwa pracy wykonywanej w warunkach szczególnych w których wskazał, że w okresie zatrudnienia wykonywała prace jako dozór bezpośrednio przy przeróbce mechanicznej węgla, wymienione w wykazie B dziale IV poz. 9 pkt. 28, stanowiącym załącznik nr 1 do zarządzenia nr 17 Ministra Górnictwa i Energetyki z dnia 12.08.1983r.

We wniosku z 27.10.2008r. ubezpieczona domagała się prawa do emerytury, podnosząc że w okresie zatrudnienia u ww. pracodawcy wykonywała pracę w szczególnych warunkach określonych w wykazie B dział IV poz 9 tj. prace wykonywane bezpośrednio przy przeróbce mechanicznej węgla w zakładach górniczych.

Na skutek odwołania ubezpieczonej od odmownej decyzji organu rentowego przed tut. Sąd toczyło się postępowanie w sprawie o sygn. akt VIII U 322/09. W toku procesu pracodawca wyjaśnił, że świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach z lipca 2007r. było błędnie wystawione, bowiem wpisano w nim wykaz A dział XIV poz. 24, który dotyczy pracowników dozoru wyższego i kierownictwa. Stanowisko, które zajmowała ubezpieczona w ocenie pracodawcy należy zakwalifikować do wykazu B dział IV poz. 9 pkt. 28.

W toku tego postępowania Sąd dopuścił dowód z opinii biegłego ds. BHP H. N., sporządzonej w sprawie VIII U 1068/08. Biegły w opinii wskazał, że obiektami przeróbki mechanicznej węgla są: sortownia, płuczka, zakład flotacyjny, kruszarnie lub zespoły tych obiektów oraz inne urządzenia związane bezpośrednio z mechaniczną przeróbką węgla. Obiekty te stanowią ciąg technologiczny ruchu zakładu górniczego. Przez osobę dozoru ruchu rozumie się pracowników wyższego, średniego i niższego dozoru, sprawujących w zakładzie górniczym dozór ruchu w odpowiedniej specjalności technicznej. Dalej podano, że D. Ekspedycji - D. Zbytu należy do struktur Zakładu (...) lecz znajduje się całkowicie poza zasięgiem ciągu technologicznego przeróbki mechanicznej węgla, zaś w niektórych zakładach przeróbczych w rejonie ich ciągów technologicznych znajduje się jedynie podległe ekspedycji stanowisko wagowego. Pracownicy etatowi działu ekspedycji nie posiadają kwalifikacji i uprawnień osób dozoru ruchu, w związku z czym bezpośredni nadzór w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy na robotniczych stanowiskach powierzany jest osobom dozoru ruchu zakładu przeróbczego odpowiedniej specjalności w zależności od rodzaju nadzorowanego obiektu. Nadto biegły podkreślił, że miejsce usytuowania działu ekspedycji (na terenie czy poza terenem zakładu przeróbczego) pozostaje bez znaczenia. To samo dotyczy rodzaju podporządkowania działu ekspedycji poszczególnym strukturom i schematom organizacyjnym kopalni. Rodzaj świadczeń dotyczących wynagrodzeń oraz warunków emerytalnych musi wynikać jedynie z miejsca faktycznego wykonywania pracy i warunków w jakich była ona wykonywana. Z kolei narażenie na hałas, zapylenie oraz bezpośrednie oddziaływanie warunków atmosferycznych rozpatrywać należy jedynie w kontekście warunków szkodliwych i uciążliwych, za które przysługuje odpowiednie ustalone wynagrodzenie dodatkowe, a nie w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach. Biegły uznał świadectwo prac w szczególnych warunkach wydane przez pracodawcę za niewłaściwe, z uwagi na zaliczenie stanowisk podanych w tym świadectwie do stanowisk dozoru inżynieryjno – technicznego. Zatrudnienia w dziale ekspedycji nie można zakwalifikować jako wymienionej w Wykazie B Działu IV pozycja 9 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983r., ponieważ rodzaj prac na zajmowanych w tym okresie stanowiskach nie należał do wykonywanych bezpośrednio przy przeróbce mechanicznej węgla.

Wyrokiem z dnia 19.01.2010r. tut. Sąd w sprawie VIII U 322/09 oddalił odwołanie ubezpieczonej, a apelacja ubezpieczonej została oddalona wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 20.10.2010r. W uzasadnieniu Sąd ten wskazał, że do obowiązków ubezpieczonej nie należał nadzór na pracą wykonywaną przez osoby zajmujące stanowiska robotnicze, na których realizowana była praca wykonywana bezpośrednio przy przeróbce mechanicznej węgla, lecz jedynie czynności związane z „całością wysyłki” węgla. Choć więc jednostka organizacyjna zatrudniająca ubezpieczoną tj. dział ekspedycji/dział zbytu funkcjonowała w strukturach organizacyjnych zakładu przeróbki węgla to jednak wykonywane przez ubezpieczoną czynności polegające na ważeniu węgla i przygotowywaniu go do transportu trudno uznać za pracę mającą jakkolwiek związek z przeróbką mechaniczną węgla, w szczególności związek bezpośredni.

Pracodawca w dniu 17.12.2013r. wydał ubezpieczonej świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach, w którym wskazał, że w okresie od 2.07.1980r. do nadal wykonuje prace bezpośrednio przy przeróbce mechanicznej węgla na stanowiskach: referent ekspedycji, ekspedytor, specjalista ekspedycji; wymienionym w wykazie A dziale XIV poz 24 stanowiącym załącznik nr 1 do zarządzenia nr 17 Ministra Górnictwa i Energetyki z dnia 12.08.1983r.

[dowód: akta organu rentowego, akta sprawy VIII U 322/09]

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonej nie zasługuje na uwzględnienie.

Po myśli art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. Nr 153, poz. 1227 z późn. zm.) w związku z § 4 ust. Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8 poz.43 ze zm.) ubezpieczonej urodzonej po dniu 31 grudnia 1948r. przysługuje prawo do emerytury, jeżeli spełnia następujące warunki:

- 1) ukończyła wiek emerytalny wynoszący 55 lat ,
- 2) w dniu wejścia w życie ustawy t. 1.01.1999r. posiada okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 20 lat , w tym co najmniej 15 lat pracy wykonywanej w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, wymienionej w wykazie A ww. rozporządzenia Rady Ministrów,
- 3) nie przystąpiła do otwartego funduszu emerytalnego albo złożyła wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Ubezpieczona w dniu 30.11.2013r. ukończyła 55 rok życia, legitymuje się na dzień 1.01.1999r. ponad 20-letnim okresem składkowym i nieskładkowym, nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego.

Sporną kwestią w rozpoznawanej sprawie jest, czy ubezpieczona legitymuje się 15 letnim stażem pracy w warunkach szczególnych określonej w wykazie A ww. rozporządzenia. Okoliczność, że ubezpieczona nie wykonywała pracy wymienionej w wykazie B tego rozporządzenia została rozstrzygnięta prawomocnie w sprawie VIII U 322/09.

Po myśli § 2 w/w rozporządzenia okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w tym akcie prawnym są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy, a stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach.

Pracodawca w dniu 17.12.2013r. wydał ubezpieczonej świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach, w którym wskazał, że w okresie od 2.07.1980r. do nadal wykonuje prace bezpośrednio przy przeróbce mechanicznej węgla na stanowiskach: referent ekspedycji, ekspedytor, specjalista ekspedycji; wymienionym w wykazie A dziale XIV poz 24 stanowiącym załącznik nr 1 do zarządzenia nr 17 Ministra Górnictwa i Energetyki z dnia 12.08.1983r.

Przede wszystkim stwierdzić należy, że pracodawca wystawił ubezpieczonej ponownie to samo świadectwo, które zostało przez niego anulowane w październiku 2008r. Pracodawca wyjaśnił, że jest ono niewłaściwe, bowiem dotyczy pracowników dozoru wyższego i kierownictwa, a ubezpieczona takim pracownikiem nie była. Już z tych przyczyn zdaniem Sądu, świadectwo to nie zasługuje na uwzględnienie, bowiem nie odzwierciedla faktycznie wykonywanej pracy przez ubezpieczoną.

Sama treść świadectwa pracy nie przesądza jeszcze o uznaniu, że wskazany w nim okres był okresem, w którym pracownik wykonywał pracę w szczególnych warunkach. Dla oceny czy pracownik pracował w szczególnych warunkach, nie ma istotnego znaczenia nazwa zajmowanego przezeń stanowiska, tylko rodzaj powierzonej mu pracy. Praca w szczególnych warunkach to praca wykonywana stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy (przez 8

godzin dziennie, jeżeli pracownika obowiązuje taki wymiar czasu pracy), w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983r.

Zarządzenie nr 17, na które powołał się pracodawca nie jest obowiązującym aktem prawnym. Ma dla sądów jedynie walor informacyjny, techniczno-porządkujący w przypadku, gdy w wykazie A załączniku do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983r. nie są wymienione określone stanowiska, a tylko prace określonego rodzaju. W wykazie A jak i zarządzeniu nr 17 pod w dziale XIV poz. 24 wymienione są prace polegające na „Kontroli międzyoperacyjnej, kontroli jakości produkcji i usług oraz dozór inżynieryjno-techniczny na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie”.

W zarządzeniu nr 17 sprecyzowano, że zapis ten dotyczy „stanowisk pracy na których prace wykonywane są stale i bezpośrednio przy stanowiskach wymienionych w wykazie /stała praca w warunkach w których nie są zachowane higieniczne normy pracy”.

Wśród stanowisk pracy wymienionych w zarządzeniu pod poz. 5, dotyczącym przeróbki mechanicznej węgla jest stanowisko wagowego, a zatem koniecznym dla stwierdzenia, że ubezpieczona wykonywała prace wymienione w dziale w poz. 24 byłoby ustalenie, że wykonywała stale i w pełnym wymiarze bezpośredni nadzór nad pracownikiem zatrudnionym w dziale przeróbki węgla na stanowisku wagowego.

Ubezpieczona tej okoliczności nie wykazała, a jak wynika z ustalonego stanu faktycznego, kontrolowanie tej grupy pracowników był jednym z wielu powierzonych jej obowiązków. Nadto mniej więcej połowę czasu pracy ubezpieczona wykonywała w biurze, a nie w dziale przeróbki mechanicznej węgla. A zatem brak podstaw by prace ubezpieczonej zakwalifikować do pracy wymienionych w tym świadectwie

Ubezpieczona wywodzi swoje uprawnienie do wcześniejszej emerytury z faktu, że pracowała w dziale przeróbki mechanicznej węgla. Wykaz A rozporządzenia z 7 lutego 1983r. jako prace wykonywane w warunkach szczególnych wymienia „przeróbkę węgla”. Zarządzenie nr 17 wśród prac zaliczonych do tej pozycji nie wymienia stanowisk pracy zajmowanych przez ubezpieczoną.

Postępowanie dowodowe wykazało, że dział zbytu w którym pracowała ubezpieczona jedynie organizacyjnie był przyporządkowany do działu mechanicznej przeróbki węgla. Zakres obowiązków ubezpieczonej można najogólniej określić jako czynności związane z organizowaniem wysyłki węgla celem jego sprzedaży, a nie jego przeróbką. W tych okolicznościach, należy w całości podzielić stanowisko Sądu Apelacyjnego zawarte w uzasadnieniu wyroku z dnia 20.10.2010r., że praca ubezpieczonej nie była związana z procesem przeróbki węgla w rozumieniu wyk. A.

Mając powyższe na uwadze, Sąd uznał, że praca wykonywana przez ubezpieczoną w okresie do 1.01.1999r. nie była pracą wykonywaną w warunkach szczególnych w rozumieniu obowiązujących przepisów. Reasumując zdaniem Sądu ubezpieczona nie wykazała, że co najmniej przez okres 15 lat wykonywała prace w szczególnych, a tym samym jej odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

Biorąc wszystkie powyższe względy pod uwagę Sąd Okręgowy na mocy art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. orzekł jak w sentencji.

SSO Grażyna Łazowska